

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Markéty Wildové a soudkyň JUDr. Blanky Bendové a Mgr. Kateřiny Sedlákové ve věci

žalobce: **G. P.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Bronislavem Šerákem
sídlem Na Bělidle 830/2, 150 00 Praha 5

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 16, 128 00 Praha 2

o náhradu škody a nemajetkové újmy,

k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 21. února 2018, č. j. 37 C 72/2016-197,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku o věci samé (ad V) **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 20 000 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- II. Rozsudek soudu I. stupně se v zamítavém výroku o věci samé (ad VIII) **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 249 200 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- III. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad VII) **potvrzuje**.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Abrahámová.

- V. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 16 359,20 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Bronislava Šeráka, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce v řízení uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkové újmy vzniklých mu v důsledku nezákonného trestního stíhání a nezákonného omezení osobní svobody, kdy se (po všech částečných zpětvzetích žaloby) domáhal zaplacení náhrady nákladů obhajoby ve výši 95 348 Kč, náhrady nemajetkové újmy za vykonanou vazbu ve výši 436 100 Kč, náhrady nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání (po propuštění z vazby) ve výši 60 000 Kč a náhrady ušlého výdělků ve výši 500 000 Kč.
2. Napadeným rozsudkem soud I. stupně, z důvodu částečného zpětvzetí žaloby, zastavil řízení co do částky 14 400 Kč (výrok I). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 69 938 Kč (z titulu náhrady nákladů obhajoby) a co do částky 25 410 Kč žalobu zamítl (výroky II a III). Dále žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 40 000 Kč (z titulu náhrady nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání) a co do částky 20 000 Kč žalobu zamítl (výroky IV a V). Dalšími výroky (VI a VII) žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 186 900 Kč (z titulu náhrady nemajetkové újmy za vykonanou vazbu) a co do částky 249 200 Kč žalobu zamítl. Konečně žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 84 000 Kč (z titulu náhrady ušlého zisku) a co do částky 416 000 Kč žalobu zamítl (výroky VIII a IX). O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl tak, že žalobci uložil povinnost zaplatit žalované částku 332 Kč.
3. Soud I. stupně vyšel ze skutkových zjištění, podrobně rozvedených v písemném odůvodnění napadeného rozsudku, na něž se pro stručnost poukazuje. Jako zásadní lze shrnout, že soud I. stupně vzal za prokázané, že trestní stíhání vůči žalobci (a dalším dvěma obviněným) bylo zahájeno dne 27. 4. 2011. Žalobce byl stíhán pro zvlášť závažný zločin loupeže dle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku, následně (dne 2. 6. 2011) bylo obvinění rozšířeno pro další skutek dle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. c) trestního zákoníku a (dne 12. 12. 2011) o zločin nedovoleného ozbrojování dle § 279 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku. Dne 29. 4. 2011 byl žalobce vzat do vazby, která se mu započítala již od 27. 4. 2011, a byl z ní propuštěn dne 8. 1. 2013 (ve vazbě tak pobyl celkem 623 dnů). Městským soudem v Praze byl žalobce opakovaně (celkem třikrát) odsouzen, tato rozhodnutí ale byla odvolacím soudem (Vrchním soudem v Praze) zrušena. Nakonec byl žalobce zproštěn obžaloby ve všech skutcích, pravomocně se tak (i ohledně posledního ze skutků) stalo ke dni 24. 12. 2015. Soud I. stupně na základě toho uzavřel, že je naplněn první z odpovědnostních předpokladů dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za škodu“), totiž existence nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 8 odst. 1 tohoto zákona, za něž je třeba v případě, kdy trestní stíhání neskončí pravomocným odsouzením, považovat usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 trestního řádu. Soud I. stupně dále zkoumal naplnění zbývajících dvou odpovědnostních předpokladů, a sice vznik škody či nemajetkové újmy na straně žalobce a příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem újmy, a to ve vztahu k jednotlivým uplatněným nárokům, které podřadil pod ust. § 30, 31 a 31a zákona o odpovědnosti za škodu. Za prokázané vzal rovněž to, že žalobce se předběžně se svými nároky obrátil na žalovanou dne 31. 5. 2016 a ta mu dobrovolně částečně plnila. Poskytla mu zadostiučinění za nezákonné omezení osobní svobody vazbou ve výši 311 500 Kč, za nezákonné trestní stíhání ve výši 20 000 Kč a na nákladech obhajoby mu nahradila částku 52 998 Kč.
4. Ve vztahu k jednotlivým nárokům učinil soud I. stupně níže uvedená zjištění a právní zhodnocení.

5. Žalobce jako obviněný byl v trestním řízení obhajován advokátem Mgr. Bronislavem Šerákem. Žalovaná odmítla nahradit žalobci náklady vynaložené na 20 porad advokáta s klientem, které proběhly v období od 10. 1. 2013 do 1. 12. 2015, a dále na trojí nahlížení do trestního spisu ve dnech 5. 2. 2013, 11. 2. 2014 a 13. 1. 2015. Uskutečnění všech těchto úkonů vzal soud I. stupně za prokázané, stejně tak i to, že žalobce svému obhájci za úkony v trestním řízení zaplatil celkem 152 581 Kč. Nárok na náhradu nákladů obhajoby soud I. stupně posuzoval ve smyslu § 31 odst. 1, 3 zákona o odpovědnosti za škodu a dospěl k závěru, že za účelně vynaložené náklady lze pokládat 17 porad, které trvaly déle jak hodinu a které se uskutečnily v časové souvislosti s propuštěním žalobce z vazby, s hlavním líčením, sepisem odvolání a veřejným zasedáním, naopak 3 porady, které se uskutečnily ve dnech 19. 5. 2014, 15. 12. 2014 a 4. 5. 2015 za účelně uskutečněné úkony právní služby mít nelze. Pokud jde o trojí nahlížení do spisu, tak se nejednalo o nahlížení v souvislosti s ukončením vyšetřování, a takové úkony nejsou účtovatelné dle vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), dále jen „adv. tarif“, neboť nemají oporu v § 11 tohoto právního předpisu. Soud I. stupně proto žalobci přiznal jen náklady odpovídající odměně za 17 úkonů (porad) ve výši 17 x 3 100 Kč (§ 10 odst. 3 písm. d/ adv. tarifu) spolu s paušální náhradou za každý z těchto úkonů ve výši 300 Kč (§ 13 adv. tarifu) a 21% daní z přidané hodnoty, jejímž je advokát plátcem. Celkem byla žalobci na náhradě nákladů obhajoby přiznána částka 69 938 Kč, ve zbytku (25 410 Kč) byl tento dílčí nárok shledán jako nedůvodný.
6. Ohledně žalobního požadavku na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné omezení osobní svobody (vazbu) vyšel soud I. stupně ze zjištění, že žalobce byl tímto způsobem omezen na svobodě celkem 623 dnů. Jelikož jeho trestní stíhání skončilo zprošťujícím rozsudkem, je i základ tohoto nároku po právu. Při stanovení výše odškodnění vzal soud I. stupně v úvahu, že žalobce byl vzat do vazby ve věku 25 let a jako osoba, která nikdy předtím ve vazbě či výkonu trestu odnětí svobody nebyla, přičemž byl ohrožen trestem odnětí svobody v délce až 12 let. Výkon vazby žalobce poznamenal z hlediska jeho fyzické i psychické kondice - žalobce zde zhubl o cca 15 kg a stal se osobou uzavřenější, jakoby „bez vnitřní jiskry a elánu“. Vazba také razantně zasáhla do žalobcovy slibně nastartované sportovní kariéry (začínajícího xxx xxx xxx), kdy tuto přerušila a žalobce se k ní po propuštění z vazby již nevrátil. Z výpovědi svědků K. a S. bylo zjištěno, že ze žalobce se po vazbě stala „troska“ a xxx už mu nikdy nešlo, vytratila se jeho bojovnost a dravost. Na druhou stranu nebylo prokázáno, že by výkon vazby na žalobci zanechal déletrvající psychické následky, které by musely být řešeny návštěvou lékařů či léky, a ani sportovní klub se k žalobci a pokračování jeho kariéry nestavěl zcela odmítavě, svědci plně nevyloučili, že by se žalobce ke své kariéře již nemohl vrátit, rovněž tak vztahy v nejbližší rodině nebyly nijak narušeny. Po zvážení všech těchto skutečností považoval soud I. stupně za adekvátní náhradu ve smyslu § 31a zákona o odpovědnosti za škodu částku 800 K za jeden den vazby. Vzhledem k tomu, že žalovaná žalobce již částečně odškodnila částkou 500 Kč za den vazby, soud I. stupně přiznal žalobci částku odpovídající rozdílu těchto náhrad (300 Kč) za každý z 623 dnů vazby, tj. 186 900 Kč, a co do zbytku (249 200 Kč) žalobu zamítl.
7. Při rozhodování o nároku na náhradu nemajetkové újmy z nezákonného trestního stíhání po propuštění z vazby (tj. po dni 8. 1. 2013) soud I. stupně zohlednil, že žalobce byl stíhán jako pro nejzávažnější skutek pro podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu loupeže podle § 173 odst. 1, 2 trestního zákoníku ve formě spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, za který mu hrozil trest odnětí svobody v trvání 5 až 12 let. Trestní stíhání po propuštění z vazby trvalo ještě 2 roky a na psychiku žalobce negativně působilo. Jeho vlivem došlo i ke zmenšení okruhu žalobcových přátel. Oproti tomu nebylo zjištěno, že by došlo k poškození žalobcovy dobré pověsti v rodině (ta stála při něm), ani sportovní klub se k němu nestavěl odmítavě a rovněž jeho pevná přátelství zůstala zachována. O žalobcově případu (s uvedením jeho jména) bylo informováno na internetu, nebylo však tvrzeno (ani zjištěno), že by žalobce byl známý široké veřejnosti. Po zvážení všech těchto okolností soud I. stupně uzavřel, že adekvátním

zadosti učiněním ve smyslu § 31a zákona o odpovědnosti za škodu je částka 30 000 Kč za každý rok trestního stíhání po propuštění z vazby, tj. 60 000 Kč za dva roky. Od této částky odečetl 20 000 Kč, které žalovaná již z tohoto titulu žalobci zaplatila, a rozdíl ve výši 40 000 Kč žalobci přiznal. Žádal-li žalobce z uvedeného titulu přiznání dalších 20 000 Kč, byla žaloba v této části zamítnuta.

8. Co se týče posledního z nároků, náhrady ušlého zisku, vzal soud I. stupně (zejména výpovědi svědka K.) za prokázané, že v době, kdy byl vzat do vazby, měl žalobce pro rok 2011 nasmlouvaný 3 zápasy. Odměna za samotný start v každém z těchto zápasů činila 28 000 Kč. Sjednání dalších zápasů a jejich ceny se pak měly odvíjet od výsledků právě těchto tří zápasů. Jediným prokázaným ušlým ziskem ve smyslu § 30 zákona o odpovědnosti za škodu, o který žalobce přišel kvůli vzetí do vazby, je proto cena (odměna) za tři dojednané zápasy v celkové výši 84 000 Kč. Soud I. stupně současně odmítl tvrzení žalobce, vycházející z předpokladu, že by absolvoval stejný počet zápasů (okolo 15) jako jiný výkonnostně srovnatelný xxx, svědek S., a dosáhl podobného zisku jako on (tj. částek 1000 až 1500 EUR za jeden zápas). Přiznal tedy žalobci pouze prokázanou částku 84 000 Kč a ve zbytku (416 000 Kč) žalobu zamítl.
9. O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl dle § 142 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) a žalované, která byla převážně procesně úspěšná, přiznal paušální náhradu jejich nákladů (dle vyhl. č. 254/2015 Sb.) v rozsahu 18,44 %, tj. částku 332 Kč.
10. Proti tomuto rozsudku podali žalobce i žalovaná včasné a přípustné odvolání.
11. Žalobcovy odvolání směřovalo do zamítavých výroků V a VIII rozsudku, jimiž soud I. stupně nevyhověl části nároků na náhradu nemajetkové újmy za nezákonné omezení osobní svobody (vazbu) a nezákonné trestní stíhání v době po propuštění z vazby. Žalobce poukázal na to, že dle judikatury Nejvyššího soudu (konkrétně rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2357/2010) tomu, kdo byl nezákonně omezen na osobní svobodě, náleží peněžité náhrady v rozmezí 500 až 1 500 Kč za den, přičemž relevantními kritérii při stanovení výše náhrady jsou povaha trestní věci, celková délka vazby a následky v osobní sféře poškozeného. Náhrada 800 Kč za den vazby se v tomto konkrétním případě jeví jako nepřiměřeně nízká. Soud I. stupně dostatečně nezohlednil, že žalobci bylo po dobu 5 let kladeno za vinu, že se dopustil zvláště závažného zločinu loupeže, čímž měl způsobit škodu téměř 2,5 mil. Kč a že mu hrozil trest odnětí svobody v délce až 12 let. Ve vazbě byl po dobu 2 let a během celého trestního řízení (5 let) byl celkem třikrát odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody (z toho jednou na 6 let a dvakrát dokonce na 9 let). Nedostatečně byla zohledněna i intenzita zásahu vazby do žalobcovy života. Výpověďmi svědků bylo prokázáno, že žalobce byl před vazbou ve své životní fyzické kondici, kdy trénoval dvakrát denně šest dnů v týdnu a vyhrával xxx xxx xxx xxx. Dvouletá vazba mu však znemožnila jakoukoliv fyzickou aktivitu, což vedlo k úplné ztrátě jeho fyzické i psychické kondice a zapříčinilo ukončení jeho kariéry xxx xxx. Svědecky bylo potvrzeno, že návrat žalobce k profesionálnímu sportu už nebyl po pobytu ve vazbě možný, nadto byl žalobce ještě tři roky poté stíhán na svobodě. Za odpovídající částku náhrady proto žalobce požaduje částku 1 200 Kč za den vazby. K výši náhrady za nezákonné trestní stíhání žalobce namítal, že soud I. stupně nesprávně určil dobu nezákonného trestního stíhání na svobodě, neboť vyšel z toho, že tato doba trvala 2 roky, ve skutečnosti to však byly bezmála 3 roky (doba od 8. 1. 2013 do 3. 12. 2015 odpovídá 2 rokům a 11 měsícům). Žalobce proto trvá na tom, aby mu byla přiznána i část nároku, o kterou byl kvůli početní chybě soudu I. stupně ochuzen. V neposlední řadě má za nesprávné i rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, zejména určení poměru úspěchu a neúspěchu obou účastníků ve věci. Navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadených výrocích změnil a přiznal žalobci částky 20 000 Kč a 249 200 Kč a aby znovu rozhodl i o náhradě nákladů řízení.

12. Odvolání žalované směřovalo do vyhovujícího výroku VII, jímž byla žalobci přiznána náhrada ušlého zisku. Žalovaná namítala, že žalobce tvrzený ušlý zisk neprokázal, resp. jej ani řádně netvrdil (pouze navrhoval výslech svědků). Podle žalobních tvrzení měl žalobce (nebytí vazby) obdržet od sponzora, společnosti xxx, přibližně 500 000 Kč. Z prohlášení a svědecké výpovědi jednatele této společnosti, svědka K., bylo zjištěno, že ten svým svěřencům platil náklady na živobytí a trénink ve výši 300 000 Kč ročně, výslechem svědka S. pak bylo zjištěno, že sponzor závodníkům vyplácel odměny za výhry v zápase. Sponzor by tedy žalobci platil náklady na život a tréninky, přičemž tyto náklady by ale byly spotřebovány v každém případě (tedy i v případě, že by žalobce do vazby vzat nebyl), nemůže se proto jednat o ušlý zisk. Odměnu ze strany sponzora by žalobce získal naopak pouze tehdy, pokud by v zápase uspěl, což je otázka ryze hypotetická. Především však náhrada za odměny nebyla žalobcem vůbec požádována. Žalobce tak ohledně tohoto dílčího nároku neunesl břemeno tvrzení ani břemeno důkazní. Z uvedeného důvodu žalovaná navrhla, aby rozsudek soudu I. stupně byl ve výroku VII změněn a žaloba co do částky 84 000 Kč zamítnuta.
13. K výzvě odvolacího soudu, aby žalobce odvolací námitku týkající se výše přiznaného odškodnění za nezákonné omezení osobní svobody doplnil doložením skutkově obdobného případu, žalobce argumentoval případem, jímž se zabýval Ústavní soud pod sp. zn. II. ÚS 2068/16 a v němž konstatoval, že obecné soudy nikterak nepochybily, když stěžovateli nezákonně vazebně stíhanému pro zločin loupeže (po dobu 624 dnů) přiznaly na náhradě nemajetkové újmy částku 1 250 Kč za každý den vazby.
14. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je důvodné, odvolání žalované nikoliv. Jednání odvolacího soudu proběhlo v nepřítomnosti žalované, která se z účasti na něm omluvila a s jednáním v její nepřítomnosti souhlasila (§ 101 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 211 o. s. ř.). Při tomto jednání odvolací soud dle § 213 odst. 2 o. s. ř. zopakoval důkaz rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2015, č. j. 47 T 2/2012-3365, jímž byl žalobce zproštěn obžaloby podané pro skutky kvalifikované jako zvláště závažný zločin loupeže podle § 173 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku a přečin nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, které měly být spáchány formou spolupachatelství dle § 23 trestního zákoníku, a to dle § 226 písm. c) trestního řádu. Současně odvolací soud sdělil podstatný obsah rozsudku zdejšího soudu ve věci projednávané jím pod sp. zn. 12 Co 498/2014, v níž byla podána ústavní stížnost, řešená pod sp. zn. II. ÚS 2068/16, jakož i usnesení Ústavního soudu, jímž byla tato ústavní stížnost odmítnuta.
15. V ostatním vyšel odvolací soud ze správných a úplných skutkových zjištění soudu I. stupně, který daný případ správně posuzoval dle zákona o odpovědnosti za škodu. S jeho právním zhodnocením, pokud jde o stanovení výše náhrady za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním a omezením osobní svobody, se však odvolací soud zcela neztotožňuje.
16. Zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu, které je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011).

17. Při úvaze o formě a výši odškodnění v případě nezákonného omezení osobní svobody je třeba přihlídnout ke třem základním kritériím, kterými zpravidla jsou: povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby. Samotné držení ve vazbě má z povahy věci negativní dopady do svobody pohybu či do práva na soukromí, a v tomto ohledu výkon vazby sám o sobě působí újmu na základních právech, svobodách a důstojnosti dotčené osoby. Adekvátním odškodněním je částka v rozmezí 500 Kč až 1 500 Kč za jeden den trvání vazby, v jejímž rámci soud promítne jiné, zde uvedené a popřípadě neuvedené okolnosti svého posuzování. K tomuto rozmezí je však nutno přistupovat pouze jako k orientačnímu s tím, že podléhá toliko úvaze soudu v konkrétním případě, k jaké částce dospěje (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 30 Cdo 914/2011).
18. Výše zadostiučinění přiznaného podle § 31a odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu na náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním, které skončilo zproštěním obžaloby nebo zastavením, musí odpovídat výši zadostiučinění přiznaného v případech, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují; významnější odchylka je možná jen tehdy, bude-li soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna. Nelze-li nalézt takový případ, který by se v podstatných znacích shodoval s projednávanou věcí, je třeba provést srovnání s jinými případy náhrad nemajetkové újmy (např. z titulu odpovědnosti státu za nezákonné omezení osobní svobody, nepřiměřenou délku řízení, náhrady nemajetkové újmy na zdraví ve formě bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, újmy na osobnostních právech v rámci ochrany osobnosti, újmy z titulu porušení zákazu diskriminace podle obecné úpravy i v pracovněprávních vztazích apod.). Soud přitom neopomene uvést podstatné společné a rozdílné znaky a v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, jakým způsobem se tyto společné a rozdílné znaky promítly do výše stanoveného zadostiučinění, tj. z jakého důvodu je přiznané zadostiučinění přiměřené ve srovnání s jiným zadostiučiněním přiznaným z jiného právního důvodu. Nebude-li možné postupovat ani podle jiného případu náhrady nemajetkové újmy, je třeba stanovit přiměřené zadostiučinění v takové výši, která bude odpovídat ekonomické realitě České republiky a tomu, co by obecně bylo vnímáno jako spravedlivé (např. s ohledem na cenovou úroveň nebo výši průměrné mzdy). V každém případě je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, podle kterého jeho újma z hlediska spravedlnosti není menší než újma jiná, za kterou se přiznává minimálně žalovaná částka (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, obdobně též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2200/2015).
19. Odvolací soud porovnal daný případ s případem, předestřeným žalobcem, a dospěl k závěru, že žalobcem požadovanou výši peněžní náhrady za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným omezením osobní svobody (vazbou), tj. částku 1 200 Kč za den vazby, lze mít za adekvátní zjištěným okolnostem tohoto případu. Věc, s níž žalobce svůj případ porovnává a která byla řešena zdejším odvolacím soudem pod sp. zn. 12 Co 498/2014 a následně byla předmětem ústavního přezkumu pod sp. zn. II. ÚS 2068/16, vykazuje v mnoha ohledech skutkovou obdobu. Podobně jako je tomu v posuzované věci byl poškozený stíhán pro trestnou činnost proti svobodě (loupež), hrozil mu vysoký trest odnětí svobody v rozmezí 10 až 15 let, ve vazbě byl 624 dnů a ke zproštění obžaloby došlo dle § 226 písm. c) trestního řádu. Rovněž intenzita následků vazby a trestního stíhání v osobnostní sféře poškozeného byla srovnatelná, byť v každém z obou porovnávaných případů se tento zásah odehrál v jiné její oblasti. Zatímco ve srovnávaném případě vazba zásadně přispěla k rozvratu manželství poškozeného („zničila“ manželství poškozeného), avšak jeho profesní život nijak zásadně nepoznamenala, v posuzovaném případě byl její negativní dopad nejvýraznější právě v rovině profesní („zničila“ sportovní kariéru žalobce), zatímco rodinné vazby nijak významně zasaženy nebyly.
20. Lze zrekapitulovat, že v nyní souzené věci byl žalobce stíhán pro trestnou činnost namířenou proti svobodě (loupež), s níž je obecně spojováno vyšší společenské odsouzení než např. s trestnou činností majetkovou. Intenzita újmy byla zvyšována vyšší trestu odnětí svobody, který

žalobci hrozil. Žalobce byl obžaloby zproštěn dle § 226 písm. c) trestního řádu, tedy z „třetího nejpříznivějšího“ důvodu. Stalo se tak (v plném rozsahu) až napočtvrté, a tudíž byl opakovaně vystaven negativním dopadům (byť nepravomocných) odsuzujících rozsudků. Trestní řízení v jeho případě trvalo po dobu bezmála pěti let, z čehož téměř dva roky strávil ve vazbě. Právě v délce vazby, vedle povahy trestné činnosti, vykazuje jeho případ největší podobnost s porovnávaným případem. Kromě negativních dopadů do svobody pohybu či do práv na soukromí, jimiž je z povahy věci doprovázeno každé držení ve vazbě (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2357/2010), žalobce utrpěl především v oblasti profesní. Vinou vazby nemohl dva roky trénovat a závodit a po propuštění z vazby na přerušenu sportovní kariéru již nenavázal. Třebaže formálně mu žádné překážky ze strany sportovního klubu kladeny nebyly, lze si představit, že právě nedobrovolná „pauza“, během níž nemohl pracovat na své fyzické kondici, rozvíjet své schopnosti a získávat zkušenosti, a která oslabil i jeho kondici psychickou, přispěla k tomu, že žalobce v závodění již nepokračoval, měrou zcela zásadní.

21. Po zohlednění všech relevantních kritérií a po porovnání s případem výše uvedeným má odvolací soud za to, že zadostiučinění za nezákonné omezení osobní svobody, které je způsobilé naplnit svou kompenzační funkci ve smyslu § 31a odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu, v daném případě odpovídá částka 1 200 Kč za každý den vazby, tj. celkem 747 600 Kč (= 1 200 x 623). Vzhledem k tomu, že žalovaná dobrovolně plnila 311 500 Kč a vyhovujícím výrokem napadeného rozsudku bylo žalobci přiznáno dalších 186 900 Kč, zbývá doplatit ještě 249 200 Kč, ohledně nichž byla žaloba soudem I. stupně zamítnuta. Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku o věci samé (ad VIII) změnil a žalovanou zavázal zaplatit žalobci částku 249 200 Kč (výrok II tohoto rozsudku).
22. Pokud jde o výši náhrady nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání, a to za dobu po propuštění z vazby, odvolací soud se s úvahami soudu I. stupně, na jejichž základě dospěl k částce odškodnění rovnající se 30 000 Kč za rok trestního stíhání zcela ztotožňuje, když tyto náležitě zohledňují kritéria nastolená výše citovanou judikaturou Nejvyššího soudu. Ani žalobce ve svém odvolání soudem I. stupně přiznanou částku 30 000 Kč za rok nezákonného trestního stíhání nijak nerozporuje, namítá pouze tolik, že tato částka byla (zřejmě omylem či v důsledku početní chyby) přiznána jen za 2 roky a nikoliv za dobu 2 let a 11 měsíců. Se žalobcem lze souhlasit, že byl-li z vazby na svobodu propuštěn 8. 1. 2013 a trestní řízení bylo pravomocně ukončeno až ke dni 24. 12. 2015, odpovídá tento časový interval 2 rokům, 11 měsícům a 16 dnům (bezmála 3 rokům). Za tuto dobu by mu skutečně příslušela částka 60 000 Kč (za 2 roky) a dále částka 27 500 Kč (za 11 měsíců), tj. celkem částka 87 500 Kč. Po odečtení žalovanou dobrovolně plněné částky 20 000 Kč by zbývalo doplatit ještě 67 500 Kč, žalobce ale požadoval jen 60 000 Kč, z čehož 40 000 Kč mu bylo přiznáno vyhovujícím výrokem napadeného rozsudku (ad IV), zbývá proto doplatit již jen 20 000 Kč. Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé (ad V) změnil a žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 20 000 Kč (výrok I tohoto rozsudku).
23. Odvolání žalované, které směřovalo do vyhovujícího výroku o věci samé (ad VII), odvolací soud (jak zmínil již výše) důvodným neshledal. Její argumentaci lze přisvědčit pouze v tom, že žalobce v samotné žalobě dostatečně nespecifikoval, co má představovat částka, kterou z titulu ušlého zisku požaduje, ani nevysvětlil, jak k její výši dospěl. Tento nedostatek byl však odstraněn poté, co jej soud I. stupně (zcela správně) při jednání dne 12. 6. 2017 poučil ve smyslu § 118a o. s. ř., aby v tomto směru svá tvrzení doplnil. Na to žalobce reagoval tak, že z titulu ušlého zisku požaduje částku, kterou by získal jako odměnu za účast v soutěžích, kdy současně tvrdil, že se měl se zúčastnit 10 až 12 soutěží ročně a že za účast v jedné soutěži by mu náležela odměna 25 000 až 30 000 Kč. Dospěl-li pak soud I. stupně na základě provedeného dokazování (zejména výpovědi svědka K.), že žalobce prokázal pouze tolik, že v době vzetí do vazby měl (v roce 2011) smluveny 3 zápasy, za něž by, a to již za účast v nich, obdržel celkem 84 000 Kč

(=3 x 28 000), a tuto částku žalobci také přiznal, pak nerozhodl o ničem, co by žalobce neuplatňoval či neprokázal a co by nebylo možno posoudit jako ušlý zisk (§ 30, § 26 zákona o odpovědnosti za škodu, § 442 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013), tedy jako újmu spočívající v tom, že nedošlo k rozmnožení žalobcových majetkových hodnot, ač by se to (nebýt vazby) dalo očekávat. Z uvedeného důvodu odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku (ad VII) podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.

24. Podle § 224 odst. 2 o. s. ř. odvolací soud znovu rozhodl o nákladech řízení před soudem I. stupně. Vyšel z toho, že žalobce byl plně úspěšný, pokud jde o náhradu nemateriální újmy, naopak pokud jde o náhradu škody převážně neúspěšný. Odvolací soud proto v souladu s § 142 odst. 2 o. s. ř. vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem I. stupně.
25. O nákladech odvolacího řízení, v němž žalobce plně uspěl, bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. Žalobci takto náleží částka, která je tvořena odměnou advokáta za dva úkony právní služby (odvolání a účast u jednání odvolacího soudu dne 20. 9. 2018; § 11 odst. 1 písm. d) a g) advokátního tarifu) po 6 460 Kč (§ 7 advokátního tarifu). Za tarifní hodnotu věci je přitom třeba v souladu s § 12 odst. 3 advokátního tarifu považovat součet částek 50 000 Kč a 84 000 Kč, tj. částku 134 000 Kč, když předmětem odvolacího řízení byla jednak náhrada nemajetkové újmy (§ 9 odst. 4 adv. tarifu) a náhrada škody (§ 8 odst. 1 adv. tarifu). Součástí náhrady nákladů jsou i dva režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 adv. tarifu), a 21% daň z přidané hodnoty ve výši 2 839,20 Kč, jejímž je advokát plátcem, a v neposlední řadě i soudní poplatek za odvolání ve výši 2 692 Kč. Celková výše náhrady nákladů odvolacího řízení, jež byla žalobci přiznána, je představována částkou 19 051,20 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud. V části týkající se výroku o nákladech řízení není proti tomuto rozhodnutí dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.).

Praha 20. září 2018

JUDr. Markéta Wildová v. r.
předsedkyně senátu